

PRAKTIJKOPLEIDER LOGISTIEK

COLOFON

Boom beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteurs: Tessel Mulder

Eindredactie: Cees van Swol, Marja Bootsman en Abdel Madani

Titel: Praktijkopleider Logistiek

ISBN: 978-90-372-5595-9, maakt deel uit van pakket 978-90-372-5601-7

Eerste druk / eerste oplage

© Boom beroepsonderwijs 2020

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUDSOPGAVE

1. WERKEN MET DIT KEUZEDEEL	4
2. JIJ ALS PRAKTIJKOPLEIDER	7
3. WERVEN EN SELECTEREN	26
4. ONTWIKKELINGSDOELEN	43
5. OPLEIDEN EN BEGELEIDEN	58
6. BEWAKEN EN BEOORDELEN	75
7. DE BPV-PERIODE EVALUEREN	91
8. UITDAGING	98

DIGITALE LEEROMGEVING

Bij sommige opdrachten heb je hulpmiddelen nodig. Bijvoorbeeld filmpjes, formulieren of een link naar een website. Deze staan allemaal in de digitale leeromgeving. Dit icoontje verwijst naar de digitale leeromgeving. Om hier te komen ga je naar digitaal.boomonderwijs.nl/beroepsonderwijs.

Eerste keer inloggen in de digitale omgeving

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

PRAKTIJKOPLEIDER LOGISTIEK

In dit keuzedeel Praktijkopleider word je als student voorbereid op het opleiden van andere studenten. Dat is best een bijzondere leersituatie, want je wordt als student opgeleid om andere studenten op te leiden. Hierdoor heb je misschien wel een streepje voor op andere praktijkopleiders.

In dit boek spreken we je aan als lerende praktijkopleider. De student die je samen met je praktijkopleider opleidt, noemen we de beginnend beroepsbeoefenaar. Feitelijk ben je zelf natuurlijk als toekomstig praktijkopleider ook een beginnend beroepsbeoefenaar, maar dat zullen we niet telkens herhalen om verwarring te voorkomen. Ten slotte noemen we je praktijkopleider, degene die jou opleidt, de leidinggevende praktijkopleider.

Er wordt van uitgegaan dat je beschikt over een BPV-plaats en een praktijkopleider die jou in staat stellen zelf uit te groeien tot een succesvol praktijkopleider.

Als praktijkopleider ben je verantwoordelijk voor het leerproces van beginnend beroepsbeoefenaren in een logistiek bedrijf. Een belangrijke en mooie taak, want als praktijkopleider kun je het verschil maken. Haal je met hart en ziel het beste uit de studenten? Begeleid en motiveer je ze, ook al is dat niet altijd even gemakkelijk? Luister je naar ze en neem je ze serieus? Weet jij ze op te leiden tot vakbekwame en gemotiveerde werknemers die goed functioneren in een logistiek bedrijf? Een echte uitdaging, zeker nu de logistiek onderhevig is aan grote veranderingen.

Als praktijkopleider voer je selectiegesprekken en probeer je de juiste kandidaat voor de leerwerkplek te selecteren. Hierbij laat je je niet alleen leiden door de eerste indruk, maar durf je daar ook doorheen te kijken. Als je de juiste kandidaat hebt gevonden, introduceer je deze in het bedrijf.

Je bepaalt de leeractiviteiten en stelt een planning op. Je begeleidt de medewerker tijdens zijn BPV-periode. Dat wil zeggen dat je hem helpt zijn leerdoelen te bereiken en de benodigde competenties te ontwikkelen. Je neemt de tijd voor de medewerker, luistert naar hem, bent betrokken en helpt hem op een hoger plan te komen. In de tussentijd bewaak je het leerproces van de medewerker en beoordeel je hem. Bij het beoordelen laat je je hart juist niet te veel spreken, want de beoordeling moet objectief zijn.

Aan het eind van de BPV-periode ga je evalueren.

Denk maar eens aan je eigen praktijkopleider. Wat vind je goed aan deze persoon? Wat heb je gemist? Wat had beter gekund, of zou jij beter kunnen? Wat maakt iemand een goede praktijkopleider?

'Ik vind het belangrijk dat mijn studenten leren van hun successen. Ik leg de lat hoog. Maar ik probeer ze wel te belonen als ze dan ook echt iets goed doen zodat ze ook echt trots op zichzelf kunnen zijn. Ik probeer ze te laten groeien door succes.'

(Kathy Uding, Beste praktijkopleider van Nederland 2012)

'Ik steek veel tijd in de leerlingen. Iemand voorbereiden op zijn werkzame leven is een kostbaar goed. Je kunt jongeren niet zomaar loslaten van "daar is je bureau, je komt er wel uit". Ik begeleid intensief en bied een vangnet.'

(Marieke Langemeyer, Praktijkopleider van het jaar 2013)

'Do's: Praktijkopleiders moeten zich in de student verdiepen door goed te luisteren en te begrijpen. Praktijkopleiders moeten altijd het belang van de student voorop stellen. Don'ts: Autoritair opstellen en geen geduld hebben.'

(Henk Close - Beste Praktijkbegeleider 2012 KC PLMF)

LEERDOELEN

1. Je weet hoe je het leerproces van de (lerende) medewerker in de praktijk organiseert.
2. Je weet hoe je de (lerende) medewerker in de praktijk opleidt.

Dit keuzedeel bestaat uit:

- *Theorie, begrippen en opdrachten*

Hierbij leer je over en oefen je met de praktijk. In sommige opdrachten werk je aan beroepsproducten, deze opdrachten herken je aan . Deze beroepsproducten kun je verzamelen in je portfolio en heb je nodig om de uitdaging aan het einde van dit keuzedeel goed af te ronden.

De beroepsproducten in dit keuzedeel zijn:

- *Interview met je praktijkopleider*
- *Een selectiegesprek bijwonen*
- *Een selectiegesprek voeren*
- *Een introductiegesprek bijwonen*
- *Een introductiegesprek voeren*
- *Een inwerkprogramma maken*
- *De leerbehoefte vaststellen*
- *De leeractiviteit bepalen*
- *Een planning maken*
- *Een gesprek met de BPV-begeleider bijwonen*
- *Een gesprek met de BPV-begeleider voeren*
- *Instructie geven*
- *Feedback geven*
- *Het begeleiden en beoordelen van praktijkexamens*
- *Observeren en bijsturen*
- *Een begeleidings- of voortgangsgesprek bijwonen*
- *Een begeleidings- of voortgangsgesprek voeren*
- *Een beginnend beroepsbeoefenaar beoordelen*
- *Een evaluatiegesprek bijwonen*

WERKEN MET DIT KEUZEDEEL

- *Een evaluatiegesprek voeren*
- *Test je kennis*
Hiermee kun je zelf je kennis van de theorie testen.
- *Uitdaging*
Dit is het eindproduct en de afronding van het keuzedeel. Hier werk je gedurende het hele keuzedeel naartoe. En hier word je op beoordeeld.
Voor de uitdaging van dit keuzedeel maak je een reflectieverslag. In het verslag beschrijf je de wijze waarop je een beginnend beroepsbeoefenaar hebt begeleid.
- *Theorietoets*
Je docent besluit of je ter afsluiting een theorietoets maakt.

Als praktijkopleider ben je verantwoordelijk voor het leerproces van de stagiairs en (lerende) werknemers binnen je bedrijf. In dit hoofdstuk kijk je naar wat dat precies inhoudt. Welke rol speel je als praktijkopleider in het leerproces? Wie spelen daarbij nog meer een rol? Welke ontwikkelingen in de branche, de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs hebben invloed op jouw rol als praktijkopleider? En hoe ontwikkel je jezelf zodat je kunt inspelen op die veranderingen?

AAN HET EIND VAN DIT HOOFDSTUK

1. weet je hoe je jezelf blijft ontwikkelen.

OPDRACHT 1 Oriëntatie Jij als praktijkopleider

Bekijk het filmpje.

- a. Waar gaat dit filmpje over?
- b. Wat doet de praktijkopleider volgens jou goed?
- c. Wat vindt de stagiair goed aan de praktijkopleider?

THEORIEBRON WAT DOET EEN PRAKTIJKOPLEIDER?

Een praktijkopleider begeleidt en coacht beginnend beroepsbeoefenaren (BBL'ers of stagiairs) in de praktijk op een leerwerkplek binnen het leerbedrijf.

Doel daarvan is om de studenten tijdens hun stage of BPV-periode op te leiden tot vakmensen die het bedrijfsleven nodig heeft. Vakmensen met de juiste (vak)kennis, vaardigheden en beroepshouding.

Beginnend beroepsbeoefenaren zijn onder te verdelen in:

- BBL'ers met een leerbaan en een arbeidscontract;
- stagiairs (BOL'ers) die stage lopen.

Rolmodel van een goede praktijkopleider

Wat is nu een goede praktijkopleider? Naast verantwoordelijke voor het leerproces in de praktijk, is het iemand die met zijn hart werkt, met studenten meedenkt, en inlevingsvermogen en begrip toont.

Lees de volgende tekst uit het modelprofiel praktijkopleider van SBB (Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) maar eens. En giet daar de saus van menselijkheid, begrip, betrokkenheid en inlevingsvermogen overheen. Dan krijg je het rolmodel van een goede praktijkopleider.

Modelprofiel praktijkopleider

De praktijkopleider leidt de onderwijsdeelnemer (stagiair) in de praktijk op. Hij is het aanspreekpunt voor de stagiair en maakt hem wegwijs in de dagelijkse praktijk.

De praktijkopleider leidt de stagiair op en organiseert zijn leeractiviteiten. Hij zorgt daarbij voor een zo goed mogelijke leeromgeving. De stagiair krijgt een werkplek waar zoveel mogelijk (dagelijkse) praktijksituaties voorkomen die hij ook zal tegenkomen in het beroep waarvoor hij wordt opgeleid.

De praktijkopleider heeft een begeleidende en opleidende rol. Hij heeft aandacht voor de stagiair en stuurt hem (bij) als dat nodig is. De praktijkopleider brengt vakkennis over en stimuleert de stagiair om zich verantwoordelijk te voelen voor zijn leerproces en zijn functioneren als medewerker.

Hij motiveert de stagiair en stemt de begeleiding op hem af. Ook let de praktijkopleider op de concrete voortgang van het leerproces van de stagiair.

Verantwoordelijkheidsgevoel, organisatietalent en het gevoel om met mensen te werken zijn onmisbaar voor een praktijkopleider.

Bron: s-bb.nl

Voer je al deze taken met passie uit? Ben je bereid tijd en energie in de student te steken? Luister je echt naar hem en toon je begrip? Dan ben je hard op weg een echt goede praktijkopleider te worden.

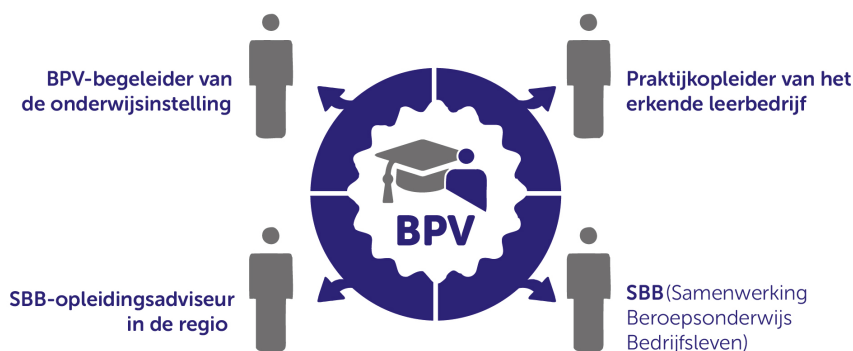
OPDRACHT 2 Eigenschappen praktijkopleider

Noem drie eigenschappen die onmisbaar zijn voor een praktijkopleider.

THEORIEBRON VERSCHILLENDE BETROKKENEN BIJ DE BPV

De BPV (**beroepspraktijkvorming**) is het deel van de opleiding dat een student in de praktijk uitvoert. Bij de BPV zijn, naast de lerende werknemer zelf en de praktijkopleider, verschillende andere personen en instellingen betrokken.

De belangrijkste betrokkenen bij de BPV zijn:

SBB

SBB (Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) is een organisatie waarin het beroepsonderwijs samenwerkt met het bedrijfsleven. Het SBB zorgt ervoor dat mbo-studenten professionele stages en leerbanen krijgen in een erkend leerbedrijf en daar op een goede manier begeleid worden.

Erkend leerbedrijf

De student voert zijn BPV uit bij een leerbedrijf. Daar leert hij de praktische vaardigheden en de juiste beroepshouding die het beroep van hem vraagt. Niet elk bedrijf kan zomaar mbo-studenten opleiden. Daarvoor moet het een erkend leerbedrijf zijn.

Bij SBB kun je erkenning als leerbedrijf aanvragen. Je moet dan aantonen dat je bedrijf aan verschillende voorwaarden voldoet en geschikt is als leerbedrijf.

Een erkend leerbedrijf moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Het bedrijf biedt de student een goede en veilige werkplek die aansluit bij zijn opleiding. Daar oefent de student het beroep uit waarvoor hij in opleiding is, met de werkprocessen en werkzaamheden die daarbij horen.
- Het bedrijf stelt een praktijkopleider aan (jij dus) die de eisen van de opleiding kent en in staat is de student op de werkvloer op te leiden en te coachen. Het bedrijf zorgt ervoor dat de praktijkopleider tijd, ruimte en middelen heeft om zijn taak te kunnen uitvoeren.
- Het bedrijf is bereid om samen te werken met de school en SBB en verstrekt daartoe de benodigde informatie.
- Het bedrijf gaat akkoord met vermelding van de bedrijfsgegevens op Stagemarkt.nl, de website waar studenten een stageplaats of leerbaan zoeken in het mbo.

'Erkend leerbedrijf' is een titel om trots op te zijn. Sinds 2015 is er één landelijk beeldmerk voor alle erkende leerbedrijven. Het beeldmerk laat zien dat jouw bedrijf mbo-studenten opleidt.

Beeldmerk SBB-erkend leerbedrijf.

BPV-begeleider van de onderwijsinstelling

De **BPV-begeleider** is de begeleider vanuit de school. Als praktijkopleider werk je samen met de BPV-begeleider. Want het opleiden van de lerende werknemer is jullie gezamenlijke verantwoordelijkheid. De BPV-begeleider werkt met jou samen om het leertraject van de student af te stemmen. Hij ondersteunt de student op school ten aanzien van zijn leertraject in de BPV.

De BPV-begeleider komt regelmatig bij je bedrijf langs om de voortgang van de lerende werknemer te bespreken.

Maar je kunt zelf ook de BPV-begeleider benaderen bij vragen of problemen. Als praktijkopleider is het verstandig om gebruik te maken van de steun en kennis van de BPV-begeleiders.

SBB-opleidingsadviseur in de regio

Ook is er een SBB-opleidingsadviseur in de regio bij de BPV betrokken. De **opleidingsadviseur** adviseert de praktijkopleider over zijn rol tijdens de stageperiode. Ook brengt hij in kaart welke stageplekken en leerwerkplekken er gebruikt worden en welke nog beschikbaar zijn. De opleidingsadviseur helpt de praktijkopleider bij het promoten van het opleiden in de praktijk en het stagebeleid in zijn bedrijf.

Mbo-opleiding met eisen vanuit het kwalificatiedossier

Voor de invulling van de BPV heb je ook te maken met de opleiding die de student volgt en de eisen vanuit het kwalificatiedossier. In het **kwalificatiedossier** staat wat een student aan het einde van de opleiding moet kunnen.

Het is van belang dat het leerbedrijf in staat is om aan deze (praktijk)eisen in een stage- of BBL-traject te voldoen. Als dit niet het geval is, is het bedrijf dan in staat om alternatieven (simulaties) aan te bieden of op te zetten? Als niet aan de praktischeisen kan worden voldaan, dan kan de beginnend beroepsbeoefenaar beter een ander leerbedrijf zoeken.

Tip!

Begeleid je een mbo-student tijdens zijn BPV? Zorg dan dat je op de hoogte bent van het kwalificatiedossier dat bij de opleiding van de student hoort. Je weet dan aan welke eisen de student aan het eind van zijn opleiding moet voldoen.

OPDRACHT 3 MBO-studenten opleiden

Furkan Ozen is eigenaar van een transportbedrijf. Furkan wil mbo-studenten gaan opleiden in zijn bedrijf. Zijn collega Shirma Williams wil de begeleiding en coaching van de studenten op zich nemen. Zij heeft dit bij haar vorige werkgever ook gedaan en is gecertificeerd.

Furkan en Shirma weten alleen niet hoe ze dit moeten aanpakken. Wat moeten ze regelen? En hoe komen ze aan studenten?

- a. Furkan kan niet zomaar mbo-studenten in zijn bedrijf opleiden. Wat moet hij eerst aanvragen?
- b. Bij wie kan hij dat aanvragen?
- c. Welke rol zal Shirma Williams vervullen?
- d. Bij wie kan Shirma advies vragen over haar rol?

- e. Door wie worden de studenten vanuit de school begeleid? Kies het juiste antwoord.
- Door de praktijkopleider
 - Door de BPV-begeleider
 - Door SBB
 - Door de SBB-opleidingsadviseur in de regio

THEORIEBRON BEGELEIDINGS- EN BEOORDELINGSINSTRUMENTEN

Als praktijkopleider begeleid en beoordeel je lerende werknemers. Hierbij gebruik je verschillende instrumenten.

Begeleidingsinstrumenten

Een veelgebruikt begeleidingsinstrument tijdens de BPV is de praktijkmap. In de praktijkmap staan de kerntaken en werkprocessen die een student aan het eind van de opleiding moet beheersen en (voorbeeld)opdrachten die hij tijdens de BPV moet oefenen. De student kan een planning invullen in de praktijkmap.

Vaak zitten er beoordelingsformulieren in de praktijkmap waarmee jij als praktijkopleider de voortgang van de student kunt beoordelen.

Beoordelingsinstrumenten

Als praktijkopleider werk je ook met beoordelingsinstrumenten. Je moet de voortgang van de student immers bewaken. Beoordelingsinstrumenten bestaan vaak uit beoordelingscriteria per werkproces of per beroepshandeling. De school stelt deze beoordelingscriteria ter beschikking.

Het portfolio.

Een ander beoordelingsinstrument is het portfolio. Een **portfolio** is een (vaak digitale) persoonlijke map waarin een student zijn persoonlijke competenties beschrijft en deze onderbouwt met bewijzen. Bijvoorbeeld formulieren die hij heeft ingevuld of foto's van werkzaamheden die hij heeft uitgevoerd.

OPDRACHT 4 Portfolio

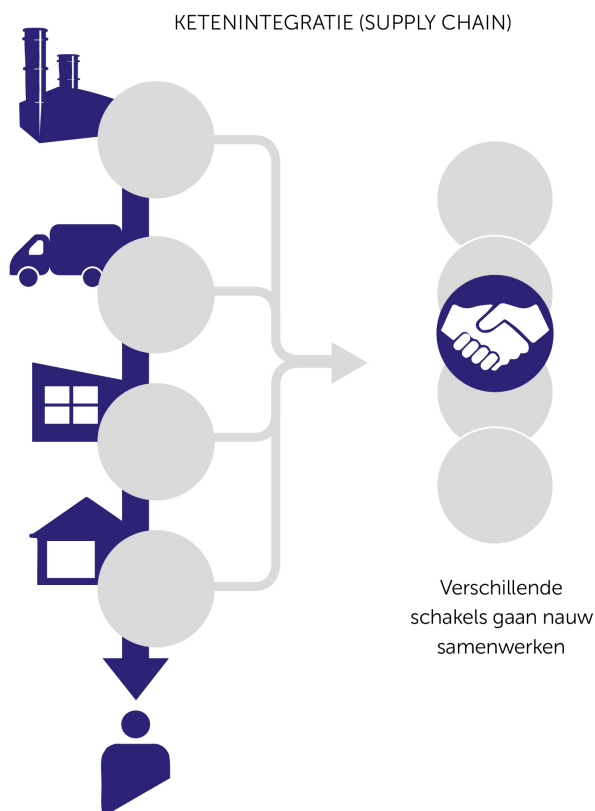
Wat is een portfolio?

THEORIEBRON ONTWIKKELINGEN IN DE LOGISTIEK

Er is de afgelopen tijd veel veranderd in de logistieke branche. De wereld verandert snel en dat merk je ook in de logistiek. Welke gevolgen hebben deze veranderingen voor de rol van de praktijkopleider?

Ketensamenwerking

Supply chain of **ketenintegratie** is de samenwerking binnen en tussen de opeenvolgende schakels van een organisatie- of bedrijfskolom, van leverancier tot aan de klant. De ketensamenwerking tussen de logistiek (producenten, toeleveranciers en vervoerders) en de retail (de (online) winkels) wordt steeds intensiever. Dat moet ook wel, om tegemoet te komen aan de hoge eisen van de klant en tegelijkertijd de marges op peil te houden.

Een voorbeeld hiervan is **drop shipping**. Hierbij bestelt de consument een product bij een retailer. De retailer plaatst de bestelling door naar de producent.

De producent levert het product rechtstreeks aan de consument. Dit bespaart kosten op het gebied van voorraad, personeel en logistiek.

De plaats waar een leverancier of retailer zit, maakt niet zoveel meer uit. Je hoeft niet dicht in de buurt van de klant te zijn om toch snel te kunnen leveren. Met een goedlopend logistiek systeem en goede afspraken binnen de keten lukt dat.

Nederland heeft hierin een koppositie binnen Europa. Dit komt onder andere door de goede infrastructuur en de geografisch gunstige positie van Nederland.

De consument als ketenregisseur

Waar vroeger de leveranciers en de retailers bepaalden wanneer iets geleverd werd, is het nu de consument die bepaalt wie wat wanneer levert. De consument is de ketenregisseur geworden. Consumenten worden veeleisender. Zij kopen steeds vaker online en willen hun aankopen steeds sneller in huis hebben.

Ze verlangen de juiste producten exact op tijd, tegen de juiste prijs en op de juiste plek. Leveranciers moeten aan deze wens tegemoetkomen. Anders gaan de consumenten naar een ander.

Leveranciers komen hun klanten steeds meer tegemoet als het om levertijd gaat. Zo zijn er al bedrijven die gebruikmaken van '60 minute delivery', (60-minutenlevering). Een klant bestelt een product en dat wordt binnen een uur geleverd.

Een ander voorbeeld is de app van Albert Heijn, de Appie.

Consumenten doen online hun boodschappen en Albert Heijn levert die boodschappen binnen 24 uur tot in de keuken.

De mobiele technologie speelt een steeds grotere rol in koopgedrag.

'De nieuwe technologie beïnvloedt koopgedrag. De steeds slimmere klant heeft de keuze uit meerdere distributiekanaalen waarbij hij 24 uur per dag, zeven dagen per week mobiel kan kopen. Klanten willen overal kunnen bestellen en overal geleverd kunnen krijgen, maar ook overal terug kunnen brengen. Sociale media en de contacten met het vriendennetwerk spelen een belangrijke rol bij consumentengedrag. De verkopen via webwinkels en mobile commerce maken in 2040 naar schatting 20 tot 30 procent van de totale consumentenbestedingen uit (...).'

Bron: www.waltherploosvanamstel.nl

Automatisering en mechanisering in magazijnen

Een andere ontwikkeling is dat de logistiek steeds verder automatiseert. Zo zijn er geautomatiseerde orderpicksystemen en sorteersystemen, zelfrijdende transportmiddelen en zelfs robots die het werk in het magazijn uitvoeren. De vrachtbrieven zijn steeds vaker digitaal. De automatisering zorgt ervoor dat het werk goedkoper, efficiënter en veiliger wordt.

Ontwikkelingen in het transport

Er zijn verschillende ontwikkelingen in het transport. Zo zijn er bijvoorbeeld steeds meer fietskoeriers actief. Voordelen van het gebruik van fietskoeriers zijn dat het snel, goedkoop en milieuvriendelijk is. Fietskoeriers worden natuurlijk alleen voor kortere afstanden ingezet.

Fietskoeriers worden vaker ingezet.

Een andere ontwikkeling in het wegtransport is **platooning**. Dit noem je ook wel gekoppeld rijden. Vrachtauto's die elektronisch aan elkaar gekoppeld zijn rijden achter elkaar. De voorste vrachtauto leidt de andere vrachtauto's. De vrachtwagens rijden in elkaars luchtstroom en dat bespaart brandstof. Ook wordt de bezetting op de snelweg minder omdat de vrachtwagens dicht op elkaar rijden.

OPDRACHT 5 Voorbeelden van automatisering

Schrijf drie voorbeelden op van automatisering in het magazijn. Zoek hiervan ook afbeeldingen op internet.

OPDRACHT 6 Ontwikkelingen in jouw branche

Onderzoek welke ontwikkelingen zich de afgelopen jaren specifiek in jouw branche hebben voorgedaan. Schrijf hierover een kort verslag.